

Poznámky k transferům mezi rodinou a společností

(podkladový materiál pro jednání odborné komise pro důchodovou reformu – tým 3 – 14. 8. 2014)

1. Transfery mezi rodinami a státem od roku 2008 vykazují zhoršení postavení rodin s nízkými a nižšími středními příjmy.
 - a) Tato skutečnost je dána tím, že zavedením tzv. superhrubé mzdy jako základu pro daň z příjmu došlo ke zvýšení daňového zatížení z 15 na 20%
 - b) Zvýšením daně z přidané hodnoty u snížené sazby daně z 10ti na 15% a základní sazby z 20ti na 21%. Ve snížené sazbě (zvýšení o 5%) se to týká takových věcí, jako jsou potraviny, knihy včetně dětských, zdravotnické prostředky, ortopedické pomůcky a další. (*Úplný seznam zboží je uveden v příloze č. 3, zákona č. 235/2004 Sb. o DPH*). Totéž se týká i služeb, mezi něž patří zejména pozemní hromadná doprava, domácí péče o děti, staré, nemocné a zdravotně postižené občany. (*Úplný seznam služeb je uveden v příloze č. 2, zákona č. 235/2004 Sb. o DPH*).

Dopad těchto změn lze podle mého názoru poměrně přesně kvantifikovat.

2. Snížení sociálních transferů poskytovaných rodinám s nezaopatřenými dětmi.

V tomto směru se jedná zejména o zrušení sociálního příplatku určeného pro rodiny s příjmem **do dvojnásobku** životního minima, jehož výše mohla činit u rodin s příjmy na a pod úrovni životního minima částku až 1000 Kč v závislosti na věku dítěte. Snížena byla i hranice nároku na přídavek na dítě ze čtyřnásobku na 2,4násobek životního minima a omezení porodného pouze na první dítě a zavedení příjmové hranice 2,4násobek životního minima. Omezena byla i výše rodičovského příspěvku, částkou 220 000 Kč. Tím byly postiženy zejména rodiny se zdravotně postiženým dítětem ve věku do sedmi let. Tento dopad je obzvláště citelný v případě, že druhé případně další dítě jsou zdravé, neboť celková ztráta na příspěvku činí 418 800 Kč. Zrušení sociálního příplatku má za následek, že velké množství těchto rodin je odkázáno na dávky pomoci v hmotné nouzi. Pro představu o jak masivní dopad se jedná, snad stačí uvést údaj, že sociální příplatek pobíralo v roce 2010 více než 150 000 rodin s alespoň jedním dítětem.

3. Naopak u vysokopříjmových rodin byly negativní dopady opatření v daňové a sociální oblasti více než kompenzovány snížením daně z příjmu při příjmu nad 1 milion Kč z 32% na 15% a zastropováním odvodů na sociální pojištění ve výši 28 % částkou odpovídající 48násobku průměrné mzdy a obdobně u zdravotního pojištění stejnou hranicí a 6% pojistném. Celkově tedy příjmy přesahující cca 1200000 jsou ze 45ti % tvořeny příjmy, které dříve byly součástí státního rozpočtu a 6ti% prostředky ze všeobecného zdravotního pojištění.
4. Důsledkem těchto dopadů je nižší možnost investic
 - a) do budoucí generace zejména v oblasti vzdělávání (tlak na dřívější zahájení výdělečné činnosti dítěte se všemi s tím spojenými důsledky)
 - b) do kapitálu firem
 - c) omezení možnosti spoření ať již ve fondech nebo v jiné forměVýrazně omezená je i vlastní spotřeba rodin.
5. Z uvedeného vyplývá, že dochází k podstatné disbalanci základních ekonomických transferů mezi rodinou a společností což ovlivňuje jak demografické prognózy, tak počet dětí. V úvahu je

potřeba též brát situaci na trhu práce, kde ztráta zaměstnání v rodině pečující o dítě může vést k velmi těžkým následkům.

6. Výše uvedené dopady je třeba doplnit o jiné náklady spojené s výchovou dítěte, které jsou předmětem odborných odhadů.

JUDr. Jan Hutař